

Rapport fra Konservatorskolens aftagerpanel 2017

Panelets sammensætning, møder m.v.

Konservatorskolens aftagerpanel har ikke været helt så effektivt i 2017 som ønsket. Der er kun blevet afholdt 3 møder, idet en del af panelets medlemmer stod for fald og skulle udskiftes. I den forbindelse opstod en del usikkerhed omkring proceduren for udpegning af nye medlemmer, så årets sidste møde reelt blev et opstarts-møde for det nye panel, hvor de væsentligste punkter var introduktion til området samt arbejdsplan for det kommende år.

Sammensætningen af det nye panel er efter drøftelse på de foregående møder blevet ændret i forhold til den hidtidige praksis, så der nu er medlemmer med som mere direkte repræsenterer de "egentlige" aftagere – altså ledende repræsentanter for de institutioner, som har reelt ansvar for bevaring af kulturarven. De behøver ikke nødvendigvis at være konservatorer af uddannelse – men et par dem er det ikke desto mindre. Det har været vigtigt for os at sammensætte et panel, der både afspejler rent faglige kompetencer og desuden ledelsesmæssige og andre erhvervsrelevante kompetencer. På den måde vil vi få et bredere blik på konservatorfaget, og dermed forhåbentlig et mere differentieret input i diskussionerne om fagets mål og kvalitet.

Konservatorskolens aftagerpanel 2017/2018 er (i parentes angives udpegningsår):

Michael Højlund Rasmussen, ledende konservator Konserveringscenter Vest, formand (2013)

Rikke Bjarnhof, enhedsleder, Bevaring og Naturvidenskab, Nationalmuseet (2013)

Marie Vest, bevaringschef, Det Kongelige Bibliotek (afbeskikket maj 2017)

Lars Broch Andersen, ledende konservator, Museernes Bevaringscenter i Skive (afbeskikket maj 2017)

Jørgen Wadum, professor, bevaringschef på Statens Museum for Kunst (afbeskikket maj 2017)

Louise Jacobsen, museumschef, Københavns Museum (2017)

Andreas Grinde, samlingschef, Kongernes Samling Rosenborg (2017)

Dagmar Warming, direktør, Ribe Kunstmuseum (2017)

Beskæftigelsessituationen

Med Rektorkollegiet for de Kunstneriske og Kulturelle Uddannelsers (RKU) beskæftigelsesoversigt 2017 får vi senest målbare tal for beskæftigelsessituationen for kandidater og phd'er opgjort i 2. kalenderår efter afgang fra de 5 skoler, der sammenlignes i rapporten (fordelt på arkitektuddannelsen, designuddannelsen og konservatoruddannelsen).

Generelt er billedet dette år en smule forrykket i forhold til de tidligere år, idet tallene for beskæftigelsen på konservatorområdet nu er udviser en gennemsnitlig ledighed på omkring 10 %. Det har altid været vanskeligt at sammenligne disse tal direkte med de øvrige institutioner p.g.a. de særlige forhold, der gør sig gældende omkring konservatorskolen, og som relaterer sig til det 3 årige optag (og dermed også kun bachelor-afgang hvert 3. år), den højst ujævne takt i dimissionen af kandidater og den deraf afsmittende effekt på arbejdsmarkedets evne til at aftage dimittenderne. Når dertil lægges, at der kun måles på dimission af kandidater (og ikke bachelorer, som finder ansættelse på lige vilkår med kandidaterne), så skal der ikke mange udslag til, før det samlede billede forrykkes.

Dette års oversigt viser, at et usædvanligt højt antal kandidater tog afgang i henh. 2013 og 2015 (jfr. ledighedsoversigten i tabel 1 s. 2). Det er klart, at markedet ikke kan optage så mange dimittender – og at det må forventes at ville påvirke statistikken fremadrettet nogle år endnu.

Med den nævnte "forsinkelse" i denne opgørelse samt de forhold, der i øvrigt gør sig gældende specifikt for konservatorer, er det således ikke rimeligt lige nu at sige noget om, hvorvidt der er tale om en generelt øget

ledighed, eller om stigningen er forbigående. Der skal nok gå endnu 1-2 år, før man kan se, om effekten af de to store årgange vil udjævne sig eller ej.

Det er i den forbindelse problematisk, at statistikken ikke medregner bachelorer, da disse jo finder ansættelse på næsten samme vilkår som kandidaterne – hidtil formentlig i større omfang end i dag, og *at der derfor må være en ukendt faktor, der har betydning for beskæftigelsesgraden af konservatorer. RKU bør overveje om det forhold har signifikant betydning for beskæftigelsesgraden og derfor bør indregnes.*

Et andet metodisk forbehold omkring statistikken kommer til udtryk på s. 4, hvor det omtales at dimittender ansat i udlandet ikke tælles med. Da vi ved, at ca. 20 % af dimittenderne fra KADK's skoler (mod ca. 10% fra universiteterne) tager arbejde i udlandet, har RKU dette år forsøgt at korrigere beskæftigelsesgraden, hvilket fremgår af tabel 15 (s. 19). *Det er et meget relevant parameter, som aftagerpanelet bifalder.*

Det konkluderes (i pkt. 5 Arbejdsmarkedsstatus s. 11), at konservatorer fortrinsvis finder ansættelse i det offentlige (ca. 60 %). Her må det formodes, at de tidligere amtslige bevaringscentre tæller med som offentlige en tid endnu, selvom de på linje med nogle af de statslige institutioner opererer på det private marked for konservering i Danmark: Fra 2016 vil de dog være at regne som private, da de offentlige tilskud er bortfaldet.

M.h.t. konservatorer konkluderes på s. 14, at de særlige forhold omkring optag og deraf følgende ”ujævn kandidatproduktion - er et ’ekstremt’ eksempel på, at brug af kandidaters erhvervsindkomst præcist 2 år efter dimission kan give et skævt indtryk af løn som mål for relevans”. *Den konklusion kan aftagerpanelet kun bifalde, da sammenligninger og konklusioner må ses over et langt større tidsmæssigt perspektiv end for de øvrige uddannelser.*

Det er imidlertid interessant at se, hvordan lønudviklingen lægger sig tæt op ad AC-lønningerne – formentlig som følge af den stærke tilknytning til det offentlige arbejdsmarked.

I bilaget ses en mere detaljeret oversigt over antallet af dimittender på alle institutioner fordelt på kandidater og phd'er (tabel 13 s. 17). Det er dog svært at fæste lid til dataindsamlingen her, da antallet af fx phd'er på Konservatorskolen er så lavt, at vi nærmest kan sætte navn på. Der mangler fx mindst to personer for året 2014. En samlet oversigt over samtlige uddannede personer fra Konservatorskolen, ville hurtigt kunne have justeret disse mangler. *Aftagerpanelet vil gerne have en sådan liste udleveret.*

Omverdenens blik på konservatorskolen og konservatorer

Et af de temaer, panelet havde valgt at tage op dette år var konservatorfagets synlighed. Formanden for Organisationen Danske Museer, museumsleder, Frank Allan Rasmussen var inviteret til at give et overordnet blik på emnet. Frank Allan konkluderede, at konservatorerne er meget kompetente og har solide netværk både nationalt og internationalt, men at de ikke er særligt synlige hverken i den politiske debat eller i det hele taget. Det er et lille fag som fortjener mere synlighed. Frank Allan konkluderede, at Konservatorskolen måske burde være mere synlig over for museerne, og opfordrede til at der jævnligt afholdes møder hvor repræsentanter for skolen og museerne har anledning til at mødes og debattere de fælles berøringsflader.

Et særligt fokus på museerne er relevant, da de udgør den største aftagergruppe. *Aftagerpanelet opfordrer Konservatorskolens ledelse til at overveje hvor og hvordan sådanne møder med repræsentanter for museerne kan finde sted.*

Dimensioneringen på KADK og de væsentligste projekter med betydning for konservatorskolen

Siden Konservatorskolen blev fusioneret ind i KADK er udfordringerne ikke blevet mindre med implementeringen af regeringens krav om dimensionering af KADK's arkitekt- og designuddannelser.

I den forbindelse er Konservatorskolen nu blevet berørt af dette med ledelsens beslutning om at flytte skolens bibliotek sammen med det øvrige KADK bibliotek på Holmen. Selvom en stor del af de videnskabelige artikler nu er digitalt tilgængelige, er størstedelen af fagets referenceværker og håndbøger stadig kun analogt tilgængelige.

Aftagerpanelet opfordrer Konservatorskolens ledelse til at være opmærksomme på, at flytningen ikke medfører, at de studerende kommer til at benytte biblioteket mindre end tidligere.

Samtidig udtrykker aftagerpanelet tilfredshed med, at dette skridt måske kunne være det første, der skal føre til en overflytning af hele skolen. Vi er overbevist om, at jo før det lader sig gøre at flytte Konservatorskolen sammen med de to øvrige skoler på Holmen, desto hurtigere vil man kunne begynde at høste de åbenlyse synergieffekter, der har ligget i fusionstanken, og som forudsætter en højere grad af fysisk sameksistens. *Det forventes således, at en hurtig overflytning til Holmen vil være til gavn for konservatoruddannelsen.*

På Arkitektskolen og Designskolen er der indført en række match making workshops, der tager sigte på at lette de kommende dimittenders overgang til arbejdsmarkedet. *Det er en rigtig god idé, og aftagerpanelet ønsker, at Konservatorskolens studerende på et passende tidspunkt i forløbet tilbydes at deltage i tilsvarende forløb.*

En af Konservatorskolens helt store udfordringer bliver at over halvdelen af lærerne er over 60 år og derfor snart vil skulle gå på pension. Da flertallet af de faste lærere skal have en phd grad, og der er et begrænset udbud af færdiguddannede danske phd'er i konservering, betyder det, at der skal uddannes konservatorer på phd niveau, der ville kunne søge de stillinger, der om få år bliver ledige.

Aftagerpanelet støtter i meget høj grad Konservatorskolens bestræbelser på at få uddannet flere phd'er, således at man er rustet til generationsskiftet. Udover anbefalingerne fra forrige års rapport, ville det være ønskeligt, om KADK – i højere grad fik mulighed for at forvalte egne phd stipendier, bl.a. med henblik på at kunne sikre en strategisk udvikling på phd området.

Fortsatte undersøgelser om undervisningsudbuddets faglige indhold

I forrige års rapport blev der henvist til en undersøgelse af timeudbuddet, der over en årrække viste, at der navnlig på Kulturhistorisk linje var behov for, at visse delfagligheder trængte til et større opmærksomhed. Således var der et udtalt behov for øget udbud af timer på kurset i recent træ. Denne anbefaling er stadig gældende, da en stor del af museernes genstande består af recent træ, og behovet for viden om dets behandling er påtrængende. Der har i 2017 dog ikke været arbejdet videre med dette emne, men det er sat på som fast punkt for de fremadrettede møder, og det er hensigten at der også skal ses på de andre linjers undervisningsplaner.

Aftagerpanelet opfordrer Konservatorskolen ledelse til løbende at være opmærksom på denne anbefaling.

Det er ligeledes blevet diskuteret, om det var muligt i undervisningen at lægge lidt større vægt på håndværkets betydning for forståelsen af diverse genstandes fremstilling og materialers forarbejdning. Der er ikke tale om at tilføre de studerende specifikke håndværksmæssige færdigheder – hvilket anses for urealistisk – men måske muligheden for at øge deres bevidsthed gennem mødet med det sublime håndværk.

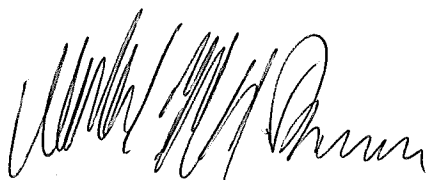
Aftagerpanelet opfordrer Konservatorskolens ledelse til at sikre et betydeligt fokus på håndværksmæssighed i bred forstand gennem mødet med godt håndværk og dygtige håndværkere indenfor diverse discipliner.

Lov om dobbeltuddannelser

Fra og med 2017 trådte loven om begrænsning om dobbeltuddannelser i kraft. Brodden blev taget lidt af dens skadelige virkninger for konservatorfaget ved, at undervisnings- og forskningsministeren efterfølgende ændrede den til, at dobbelte uddannelser kunne tillades efter en karenstid på 6 år. Det må dog stadig forventes at have en "skræmmende" effekt på optaget til Konservatorskolen, som tidligere netop har rekrutteret mange med en bacheloruddannelse i et eller andet relevant universitetsfag. *Vi frygter, at flere af disse konservatorer in spe nægtes adgang, og at ansøgertallet derved falder.*

Den gode del af øvelsen kunne bestå i, at der så tilsvarende må kunne forventes flere med en erhvervsskole baggrund (som pudsigt nok gerne må søge ind på en videregående uddannelse), og som også er gode aspiranter til konservatoruddannelsen – da faget altid kan bruge folk med håndværksmæssige erfaringer. Det kræver måske så en øget indsats for KADK's side at italesætte den mulighed for personer med denne baggrund.

Aftagerpanelet opfordrer KADK' ledelse til at overveje, hvordan man specifikt kan adressere dimittender fra erhvervsskolerne, som måtte være interesserede i på et tidspunkt at læse videre som konservator.

Michael Højlund Rasmussen
Fmd. for Konservatorskolens Aftagerpanel